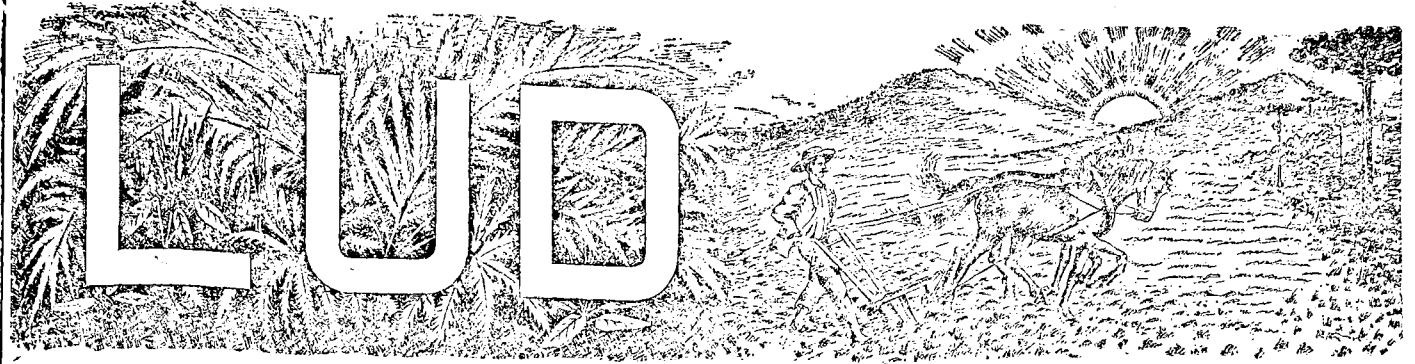

47
JA!
ospodar-
skie 70
w ziemi
, 2 mu-
do m16-
CENA
EUGJA.
PANDU.
25

LUD

Organ Spółki Wydawniczej -- Wychodzi raz na tydzień.

ROK II | KURYTYBA, DNIA 24 LISTOPADA 1921. | Nr. 48.

Adres dla listów: -- Curitiba, Caixa Postal 155 -- Adres Redakcji: Curitiba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. -- Paraná, Brasil.

Warunki pronumeraty:

W Brazylii rocznie	10\$000
Półrocznie	5\$500
Kwartalnie	3\$000
Miesięcznie	1\$000
W Argentynie	10 pezów
W Ameryce Północnej i Kanadzie	3.50 dol.
W Europie	12\$000
Numer poszczególny	200 rs.

A że do tego kryta chcieli się dostać wszyscy zwolennicy partji rządzącej, dla tego aparat rządowy ugiął się pod wciśnięciem urzędników. Jak kłódka na którą napakowało się zbyt wielu ludzi, musi tonąć, tak było i z naszą machiną rządową.

Wojskowość w dodatku pochłaniała niesłychane sumy a nikomu nie wolno było wglądać w jej budżet. A wreszcie Witos ze swymi ludowcami chciał się ubezpieczyć na przyszłe wybory, chciał utrzymać swą popularność wśród chłopów. Dla tego nie pozwolił z nich ściągać podatków, bo chłop miał sobie wbić w głowę, że błogosławione te czasy, gdy rządili chłopi, bo nie płacili się podatków. Oczywiście, że w skarbie pustka i trzeba ją było zapełnić nowymi banknotami, których drukowano bez miary. Aby sobie pozyskać żydów i Żydów przedziś tak wiele mógła we wschodniej Małopolsce Rusinów, więc protegowano jednych i drugich. Fale żydowskie płynęły z pod bolszewików do Polski, a rząd im drogi nie zagradzał, do szkół na nauczycieli fortyfowano żydów, na wszelkie ich szacherki, fałszywostki i wywóz waluty i artykułów żywności patrzano przez szpary!

Rusinów głąskano i na ich ignorowanie przepisów patrzano przez szpary. Łatwo się domyślić jaka bezkarność się szerzyła, wzmożyły się kłopoty bolszewickie i ruskie. Wolny handel, który wprowadził ludowej zaniast zmniejszyć, powiększył drożyznę i pałkarstwo.

Wszystko to musiało nas doprowadzić nad brzeg przepaści. Zagranicą zaś zanieśliśmy ku nam szacunek i sympatję. Ogólnie więc w społeczeństwie całym oburzenie na taki rząd, który jakby sobie przysłał zgubić Ojczyznę. Pod największym oburzeniem miał ustąpić rząd Witos a egzamin z jego wolności rządzenia wypadł jak najfatalniej. Jak rządy Moraczewskiego tak zohydziły się i rządy Witos.

Niedołężny i na partje rozbiły sejm nie zdolny był wyłonić ze siebie innego lepszego rządu. Jedną partją, przeskądzała w tem drugą.

Postanowiono zatem utworzyć rząd pozaparlamentarny. Na czele brał też sobie ludzi tak samo słabych i nie dających gwarancji, że znajdują w sobie siłę i zdolność dla podźwignięcia Ojczyzny. Ministra skarbu jeszcze nie zdolał wybrać. Ludzie prawdziwie zdolni i wartościowi nie chcą w takim niedołężnym zespole brać udziału. Zresztą prawdziwie wybitnych ludzi nie dopuszcza się do steru.

Kandydat na ministra skarbu p. Michalski postawił warunek po-

Listy z Polski.

WARSZAWA 24-go września 1921.

Pisząc dziś z Warszawy, nie podobna o czym innym pisać jak o podobnej rządu i nastrojach jakie odnośnie do tej zmiany panują w stolicy.

Nastroj ogólny to oburzenie na rząd dotychczasowy i ogólna tęsknota za rządem energicznym, ręką silną za ładem i porządkiem. W całej swej ohydnej na gości stanęły przed oczyma już wszystkim fatalne skutki rządu socjalistycznych Moraczewskiego i rządów chłopskich Witos. Tamci całą swą energję i troskę poświęcili temu, aby natworzyć urzędów, w którychby swoim zapewnili stanowiska, na których nic nie robią, kieszenieby za pełniać mogli. Robotników, którego się głoszą patronami zapewniłi bezrobocie płatne. Potworzyli ministerstw wiele, na jakie nie pozwalają sobie najzamożniejsze państwa, a między niemi ministerstwo, które jakby na urągowisko nazwali «ministerjum pracy i opieki społecznej» a które się stało protektorką lenistwa i bezrobocia.

Musiał upaść wkrótce taki rząd, bo bankrutowi i anarchia przerażająca groziła nam katastrofą. Byłyby może rządy następnego wprowadziły ład w Polsce, ale niestety o władzę odbiła się stronictwo silne ciłopów, któremu przewodniczył Witos. Trzeformowało ono w sejmie reformę rolną tak fatalną, że schlebając apetytom niezdrowym chłopów, nosiła w sobie zapowiedź ruin gospodarczej naszego kraju. Ale stronictwo zwycięsiwem tem zyskało jeszcze więcej na sile i popularności. Jeszcze więc silniejsze były jego łokcie, którymi rozbięto wszystko, pchając się do władzy. I dostali się do niej. Kiedy nawala bolszewicka walła się na nas, wtedy prawdziwi patrioci, pragnąc zjednoczyć wszystkie siły do obrony Ojczyzny, zaproponowali rząd koalicyjny t.j. zjednoczony ze wszystkimi stronictw. Tym, co i w takiej chwili nie umieli się zjednoczyć, gdyby im nie oddać pierwszeństwa t.j. ludowców i socjalistów, postawili na czele rządu. Witos został więc prezydentem ministrów a jego zastępcą socjalista Daszyński.

I oto patrzymy teraz na egzamin, jaki zdały rządy Witos a potocznej przeszło praktyce. Ojczy-

na nasza, w której oni przez rok byli gospogarzami, stanęła prawie nad brzegiem przepaści. Nasz pieniądź wobec zagranicy niema prawie żadnego znaczenia, w kraju rozpanoszyła się anarchia, bolszewizm, bandytyzm i żydostwo. Chłop się wzbogacił jeszcze więcej a mieszczaninowi, czy inteligentowi nie chce dać kromki chleba. Nienawiść stanowa wzmożyła się strasznie. Jaką sztuką doprowadził ten rząd do tego stanu? W jaki sposób wznosiła się drożyzna i marka gwałtownie spada, kiedy w tym roku Bóg nam dał tak piękne urodzaje i Polska swoim chlebem wyżywić się może, nie potrzebując go sprowadzać z zagranicy. Czemu ta ruina? Prawda, że zawzięła się na nas zagranica, że pracują aby nas zniszczyć nasi zawzięci wrogowie a zwłaszcza Niemcy, żydzi i Lloyd George. Niemcy przy pomocy żydów podrabiają i fałszują masami nasze pieniądze, które przez to tracą wartość. Prawda też to, że ponieważ granice jeszcze mamy nie ustalone, boć nad tem żeby do ustalenia ich niedopuszczili i zamieszanie u nas ciągle podtrzymywali, pracują nasi wrogowie, i dla tego Polska nie przedstawia jeszcze dla zagranicy wartości pewnej i stałej. To wszystko przyczynia się do naszego położenia. Przedewszystkiem jednak winę ponosi nasz rząd ostatni. Dla dogodzenia swej partji puszczono do koryta, które się nazywa parcelacją ziemi, chciwych zwolenników tego rządu. Bez żadnego ładu i składu zaczęto parcelować, ale po swojemu. I nastąpiły takie rabunki, że zwolennicy Witos stawali się z gołych pacholików właścicielami folwarków; chłop sprzedał swój mórg za 200.000 marek polski a kupował mórg «pajłiki» po 20.000 marek polskich.

Wobec takiej parcelacji większy właściciel nie pewny swego nie robi wkładów aby zrównoważyć majątek podnieść, opadają mu ręce. Największe więc nasze bogactwo, r.łnicwo, przestaje przedstawiać w przyszłości wartość, na którąby kredyt zagraniczny mógł liczyć.

Tej frymarce ziemia odpowiada frymarka władza. Urzędy oddawano na «wałt ludzom», których jedyną kwalifikacją było, że był ludowcem, że był zwolennikiem partji, która stała u steru. Nic dziwnego, że cała machina rządowa zniechęcała i nie zdolna była, by spełnić swe zadanie.

KOLONISTO!

Dlaczego chcą cię zainteresować fazendą Amolafaka czyli Kolonją Cel. QUEIROZ.

BO MOŻESZ TAK KUPIĆ TANIO (od 60 do 70\$ za altkier) ziemię wyborową do sadzenia jak i doskonały herwał a więc nie będziesz potrzebował dusić się na małym lo-cio wyjąłowym od lat.

BO ZBYT NA PRODUKTY I HERWE jest tam światny, tak, że za herwę płaci tyle co i w Kurytybie a o dwa milrejsy więcej niż w Guarapuawio czy Prudentopolis.

Bo niema tam intruzów, a więc niema bólek, awantur rozłowy krwi a tytuł definitywny pewny i każdej chwili możesz go otrzywać.

Bo gdy koleż udają to odrazu podwoisz swój majątek. Bo będziesz tam siedział kupą ze swoimi.

Już kilkadziesiąt rodzin polskich upewniło się o ziemię. Od Nowego Roku będzie budowana szkoła. Już myśli się o kościele.

Zresztakota w worku się nie sprzedaje. Przyjodź, obacz, a napewno kupisz!

Do Guarapuawy jedź przez Fernandes Pinheiro lub Porto Grande krosna aż do miasta, gdzie ci każdy pokaże biuro WŁADYSŁAWA RADECKIEGO.

Uwaga: Ziemia za gotówkę, nie daje się przejazdów za pomocą i t. p. zasilków, agentom zwalczającym kolonizację Kolonji Queiroz utrzymaj nosa.

dobno, aby sejm zawiesił nieszczęsną ustawę rolną, zniósł 8 godzinny dzień pracy i aby ustanowiono radę finansową, która by miała władzę bezwzględna w sprawach finansowych i gospodarki państwowej. Nie wiadomo czy sejm, który ma się zebrać pojutrze, uchwali to zechce. Zdaje się, że nie, gdyż u tych, co rządili dotychczas, jest chęć pokazania, że bez nich nic się nie zrobi. Nie będzie więc prawdopodobnie większości w sejmie za tak zdrowymi i koniecznymi ustawami. Rząd jest pozaparlamentarny to znaczy niema oparcia na sejmie, nie wyszedł z pomiędzy ludzi należących do sejm, nie pezuwa się tam więc nikt do niego jako do swego i każda partja w inną stronę odwracać się od tego rządu będzie, a nie pomoże. — Cóż więc będzie? To niezawodne, że w chwili krytycznej znajdzie się w narodzie naszemu energia i siła do stanowczego czynu. Ogólnie już prawie jest w narodzie zrozumienie potrzeby silnego i energicznego rządu — awsem jest za nim tęsknota. Przewodzący nie więc, że jeśli ten rząd nie będzie się mógł wzmocnić ustawami, których od sejmie zażądał, to wkrótce upadnie. Wtedy mówią niektórzy o zamachu stanu i dyktaturze, co jest nierozumne i nieprawdopodobne. Może wtedy utworzą się oczy zaslepionym parliojnikom i pod grozą opinji ogólnej dopuszczą do steru tę silną ręką, którą wszyscy prawie przeczuwają.

Jeśli nie, to musi ten sejm powiedzieć sobie, że jest niedołęga i kaleką i że powinien ustąpić.

Nowe wybory do sejmie mogą być początkiem uzdrowienia naszych stosunków.

Do uzdrowienia ich przyjść musi, bo bankrutowały już i zohydziły się te partje, które najwięcej do nieszczęsnego stanu obecnego się przyczyniły i do poprawy stosunków dopuścić nie chcą.

Energja w narodzie jeszcze jest i mimo wszystko jest jeszcze miłość Ojczyzny. Objawia się ona choćby w stanowczej woli: «nie damy Wilna, nie damy Śląska». Mimo więc tak licznych wrogów i zewnętrznych i wewnętrznych, kryzys naszego uzdrowienia nie daleki. Wyzuwać się to daje z nastroju w stolicy.

IKS.

Niemieckie groźby.

By nie dopuścić do wykonania genewskiej decyzji (tak przecież dla nas niekorzystnej, bo pozostawiającej przy Niemczech powiaty z polską większością: gliwicki, zaburski, strzelecki i oleski, ale w każdym razie przydzielający nam część okręgu górniczo-przemysłowego) — Niemcy 1) interweniowali w ostatniej chwili w Londynie i Paryżu i to dwukrotnie; 2) grożą dymisją gabinetu Wyrłata; 3) grożą niemożnością wypłaty odszkodowania; 4) organizują wielkie demonstracje w całym państwie; 5) przedstawiają smutny w przyszłości los oddanych Polsce obszarów śląskich, które «niemiecka pracowitość z pu-styni zamieniła w kwitnący gospodarstwo kraj».

Ale najbardziej znamienymi

Filija: Kolonja Thomas Coelho.

CEJNY I NA WSZYSTKIE TOWARY ZNIZONE. 37

Comunidade Polaco (2 egz.) Caixa 99.

dla nas są groźby, rzucane przez Niemców pod naszym adresem. Posłuchajmy, czym n. p. Teodor Wolf, redaktor demokratycznego „Berl. Tageblattu” grozi „zupełnie zbankrutowanej, w swem odosobnieniu marniejącej Polsce”, jeśli nie zrezygnuje z Górnego Śląska w zamian za traktat handlowy z Niemcami. Wówczas Polska — pisze Wolff — musi „zduszona między Rosją a Niemcami przódzić czy później przestać istnieć. Jeśli się Polsce przyzna części Górnego Śląska, to musimy wszelkimi, jakie tylko można wymyśleć, środkami dążyć do tego, by stało się to jak najwcześniej. Wtedy musi zamknięcie granic Niemiec przed Polską być tak szczelne, żeby ani jedna kura, ani jedna skrzynia towarów nie mogła się przez granicę przedostać. Będzie wówczas obowiązkiem niemieckiego rządu sprowadzić systematycznie wysuszenie tego kraju... Do tej polityki należy także nawiązanie stosunków z Rosją. Trzeba planowo przygotować gospodarcze odrodzenie Rosji”.

A zatem rodzaj vendetty zemsty za Górny Śląsk. „Polonium delendam esse”. Ależ ten okrzyk od czasu Fryderyka II. brzmi na ustach wszystkich kierowników polityki niemieckiej. Nie jest wcale nowym. Sojusz z Rosją? Przez całe 150 lat ostatnie istniało stale porozumienie między Berlinem a Petersburgiem przeciw Polsce a Bismarck wyniósł je do znaczenia dogmatu niemieckiej polityki.

Dziś Niemcy są dużo słabsi niż przed rokiem 1914 a Polska jest bez porównania silniejsza, niż przed wojną. Polska jest nawet teraz dla Niemiec niezbędna jako kraj tranzitowy i jako rynek zbytu. Zamknięcie granic niemieckich wyrządza i wyrządzać będzie ogromne szkody gospodarce Niemcom. Polsce zaś wcale komunikacji ze światem nie zamknie. Wybuch „Berl. Tageblattu”, którego sekunduje prasa nacjonalistyczna tonami o kilka oktaw jeszcze wyższymi, jest świadectwem słabości. Tylko stabilizacja groźbami „nieublaganej zemsty”, bojkotu i t. d. groźbami, których nie można wykonać i których wykonanie byłoby zresztą czynem wysoce — antyniemieckim.

Na przyjaźń z Niemcami nie liczymy wcale, a walkę z nimi prowadzimy od tysiąca lat. Pó podziale Górnego Śląska nie się w naszych stosunkach do Niemiec nie zmienią. Zdobędziemy tylko nową placówkę, pokryjemy ją swoim standardem i będziemy jej bronić.

„Głos Narodu”

Wiadomości.

Z POLSKI.

POWODZENIE TARGÓW WSCHODNICH W LWOWIE.

Dienniki krajowe donoszą, że otwarto dnia 25-go września r. b. targi lwowskie cieszyły się nadzwyczajnie licznymi odwiedzającymi sukcesem. W pierwszych trzech dniach po otwarciu wystawy zrobiono zamówień ponad 9 pól miljarde marek polskich. Niektóre fabryki zwłaszcza fabryki przemysłu włókienniczego, elektrotechnicznego, chemicznego, narzędzi rolniczych zawarły umowy na szereg lat.

Jedną z największych firm drzewnych otrzymała zamówie-

nie na dostawę 1500 przenośnych domów drewnianych. Wielu przemysłowców sprzedało już całą swoją produkcją na przedział kilku miesięcy.

Wiele zakładów, wskutek wielkich zamówień będą musiały być znacznie powiększone. Wielki pocup miały maszyny, narzędzia rolnicze i wszelkiego rodzaju motory.

Targi wschodnie we Lwowie przewyższyły znacznie słynne targi wiedeńskie tak co do ilości wystawionych przedmiotów jak i co do porobionych transakcji.

Z pomiędzy gości zagranicznych zwracali na siebie uwagę grupa k. p. eów sowieckich z Rosji i grupy chłopów bułgarskich i jugosłowiańskich. Targi zostały zamknięte 5-go października.

MANIFESTACJA NARODOWA W ZŁOCZOWIE.

(Oddanie holdu 22 bohaterom).

Dnia 29-go września odbyła się w Złoczowie żałobna uroczystość przeniesienia z grobów prowizorycznych do wspólnego mauzoleum zwłok 22 bohaterów-mężenników, którzy w dniach 27 i 29 marca, oraz 1 kwietnia 1919 roku, na mocy wyroku doroznawczego ukraińskiego, po poprzednim pastwieciu się za rzekomą zdradę stanu, zostali straceni za zamku złoczowskim.

Uroczystość przeniesienia zwłok przemieściła się w wielką manifestację narodową. Specjalnymi pociągami przybyła ze Lwowa tłumnie publiczność, składająca się z wszelkich warstw ludności; ze wszystkich zakątków Rzeczypospolitej przybyły delegacje z wieściami i sztandarami. Pochód, który ruszył z przed kościoła parafialnego na ementarz, złożony był z około 20.000 uczestników.

Na ementarzu przy ołtarzu polowym odprawił Mszę św. w otoczeniu licznego duchowieństwa — ks. infułat Czajkowski. Obok ołtarza zasiadły na ławkach rodziny pomordowanych, senat uniwersytetu z prof. Halbanem, przedstawiciele Sejmu, wojewoda Olpiński, wicewojewoda Zimny, prezydent Stahl, generał Januszajtis, pułkownik Marjański, Maczyński, oraz wielu wyższych dygnitarzy wojskowych.

Podajemy nazwiska owych 22 ofiar. Są nimi:

Lwów: Gajewski, pomocnik kancelaryjny, 142; Zitzel, w. Czep, 10-ty, stud. 14; Ad. H. Diebicki, uczeń koleji, lat 35; Julian Herzog, uczeń gimn., lat 17; Rudolf Burski, robotnik koleji, lat 25; Kazimierz Leżykiewicz, robotnik kol., lat 21; Włodzimierz Krimowicz, student, lat 20; Stanisław Maurek, uczeń gimn., lat 19; Marcin Mituch, chłop z Łackieja, lat 19; Marjan Niec, inż. koleji, lat 35; Piotr Nowakowski, naczelnik stacji koleji, lat 51; Jerzy Podgórski, chr. rzyż, lat 21; Jan Schmalenberg, żołnierz polski, 1420; Juliusz Star, 1 kpt., lat 48; Michał Stefanowski, urzędnik koleji, lat 44; Alfons Szymański, uczeń, lat 31; Ad. m. Szemborski, robotnik koleji, lat 27; Edward Szenberki, lat 20; S. Świętek, Marcin Tomczyszyn, chłop z Łackieja, lat 19; Ludwik Wolski, ziemiaнин, lat 24.

WYDALENIE DZIAŁACZY ROSYJSKICH Z POLSKI.

Na skutek zabiegów Karachana postanowiono wydalili czterech emigrantów rosyjskich, przebywających w Polsce, którym Czicherin jeszcze w lipcu zarządził organizację antysowieticką, a których wydalenia domagał się w notach następujących. Z ogłoszonego spisu wynika, że wydaleni być mają B. Sawinkow, Odyniec Ułjanicki, Jaronowcew, Rudin, Bulak-Ba-

Pierwszy KALENDARZ „Przyjaciela Rodziny” na rok 1922

Wyszedł z druku.

Cena 1 egz. 1\$500; w tuzinach odpowiedni rabat.

Bardzo bogaty w treść. Obszerny dział powieściowy religijny. Dział humorystyczny nadzwyczaj wesoły. Rozmaitości bardzo interesujące.

Przeszło 30 ilustracji

Właściwy kalendarz ma imiona słowiańskie obok imion świętych.

Listowne zgłoszenia należy posyłać na adres: Caixa postal 155 Osobiście zamawiać w administracji „Ludu”, Curityba, Av. Jayme Reis 115 (Alto Caixa d'Agua).

W Kurytybio są także do nabycia w Księgarni Polskiej, u pp.: Domańskiego, Krzyżanowskiego, Cezara Sulca i Ignacego Kasprowicza

lachowicz, działacz ukraiński Potlura, Pawlenko i Zieliński.

PRYZYGNIECIE WŚRÓD LUDNOŚCI POLSKIEJ.

Nieurzędowe wiadomości ze źródeł polskich i niemieckich o rozstrzygnięciu genewskim wywołały ogromne przyznanie wśród ludności górnośląskiej w Bytomiu, Zabrze, Gliwicach i Strzelcach, gdzie ludność przyplebyscyła większością oświadczyła się za Polską.

Między Polską i Francją zostanie, niechawem zawarty traktat handlowy. Prace w tym kierunku znajdują się w pełnym toku.

Rada Ligi Narodów zamianowała p. Colonę byłego prezydenta Szwajcarii przewodniczącym komisji Polsko-niemieckiej dla Górnego Śląska.

Wydziały teologiczne przy uniwersytecie warszawskim i lubelskim zostały uznane przez Stolicę Apostolską i otrzymały prawo nadawania stopni akademickich.

Ostatnie obliczanie ludności polskiej wykazuje, że w Polsce jest 28 milionów i 940 tysięcy mieszkańców nie licząc wojska i jeńców w obozach polskiego terytorium się znajdujących.

(Przyjęcie Redakcji). Na podstawie tego spisu jesteśmy co do ludności szóstym z rzędu państwem w Europie; po Rosji, Niemczech, Anglii, Francji i Włoszech przypada Polska. Wobec mniejszej rozróżności a większej obecnie emigracji z Włoch po kilku latach staniemy na miejscu piątym; będzie to już zwycięstwo polskiej matki. Szczegóły spisu ludności przedstawimy w kilku artykułach później).

Narady między Polską a Niemcami dotyczące Górnego Śląska zaczęły się 23-go listopada.

W Ukrainie powstanie obejmujące coraz szersze kręgi. Kijów i większe miasta są już w rękę powstańców rozbijających oddziały bolszewickie.

Rząd polski wysłał protest do rządu bolszewickiego z powodu niewypelnienia przez tychże traktatu rygskiego i z po-

ptom kurytybskiego. Linia ta zaleca się naprzód swoją krótkością, gdyż odległość między Paranaguą a Assoncion wynosi 1298 kilometrów podczas gdy odległość między Santos a Assoncion wynosi 1824 kilometrów, a odległość między S. Francisco a Assoncion wynosi 1566 kilometrów powtórnie taniocią budowy, bo gdy budowa kolei Santos-Assoncion kosztowałaby ponad 150 milionów, a S. Francisco do tegoż miasta 100 milionów, to budowa kolei Paranaguá-Assoncion nie kosztowałaby ani 80 milionów milrejsów. Który z tych projektów będzie uwzględniony, przyszłość pokaże.

Dnia 20-go listopada Związek Polski urządził obchód rocznicy niepodległości Polski. Na program złożyły się: Msza p. Dr. Szoligowskiego, deklamacje, śpiewy, korowody dzieci szkoły SS. R. M. w Kurytybie. W końcu sekcja amatorska odegrała komedię „Faberzesa”. Zakoncom zabawą taneczną.

Ostatnimi czasy grady nawiedzają niektóre okolice i wyrządzają wielkie szkody. Kurytybę a zwłaszcza jej północne okolice nawiedził grad dnia 22-go listopada; spadł bardzo obficie, tak, że na drugi dzień znajdowano jeszcze w niektórych miejscach kupy lodu.

Dnia 17-go listopada odbył się egzamin w Sta Candida dzieci wykazały stosunkowo dużo znajomości z wszystkich przedmiotów.

LAPA. Wokolicach Serrinha pojawiły się gąsienice wyrządzające wielkie szkody w życie.

RIO DE JANEIRO. Deputowany Octavio Rocha wniósł projekt w izbie deputowanych, aby na koszt rządu sprowadzić zwłoki zmarłej przed kilku dniami księżnej Izabeli, która po trzykroć sprawowała rząd w Brazylii jako regentka w czasie nieobecności Piotra II. Projekt przyjęto.

W tych dniach ukończyła swe prace międzynarodowa konferencja szkolna. Wynik obrad streściła w następujących postulatach: 1) Nauka w szkołach ludowych może być udzielana tylko w języku krajowym t.j. portugalskim. 2) W szkołach, w których język krajowy nie jest wyłącznym, nauka musi trwać cztery lata. Dzieci muszą chodzić do 7 do 11 roku życia. 3) Językiem urzędowym w szkołach prywatnych jest język portugalski. 4) W szkołach prywatnych nauka języka portugalskiego, geografii i historii może być udzielana tylko przez nauczycieli brazylijan i to rodowitych i urodzonych. 6) Nie wolno dzieciom w szkołach liczyć mniej niż 11 lat udzielać nauki w obcym języku. 7) Temu ostatniemu rozporządzeniu nie podlegają dzieci uczące się prywatnie w domu rodzicielskim ani szkoły, które rząd uznał za ograniczone. 8) Do unarodowienia szkół prywatnych jest kontrola tychże szkół.

Wytyczanie trasy kolejowej między Nowa Restinga i Guarapuava jest w znacznej części ukończono; brakuje jeszcze 30 kilometrów do zupełnego ukończenia.

Wielkie zainteresowanie budzi projekt kolejowy, mający Brazylię połączyć z Assoncion, stolicą aranaguaju. Stan São Paulo jest za tem, aby Santos połączyć z tą stolicą, ależ Sta Catharina pragnie połączyć swój port São Francisco ze stolicą paraguajską. Najdogodniejsze połączenie byłoby naszego portu Paranaguá z Assoncion, jak wykazał Dr. Moreira Garecz prefekt muni-

cipal. Potrzeba jeszcze zaccakać, które z tych postulatów kongres przyjmie i prawomocnymi ogłosi.

Przekazano skarbowi państwa za 1000 kontów złota, obchodzącego z kopalni São João del Rey i Marianna.

W kongresie przyjęto pro-

KONWIKT XX. MISJONARZY W KURYTYBIE.

Z nowym rokiem otwiera się konwikt XX. Misjonarzy w Kurytybie, obliczony na razie na 10 chłopów. Przymiemy się chłopów tylko z dobrem świadectwem przynajmniej 4-tej klasy. Pierwszeństwo mają chłopcy starsi od lat 14, którzyby mogli dopełnić swojego wykształcenia.

Wychowankowie aby uzyskać uprawnienie państwowe mogą uczęszczać do szkół rządowych wedle wyboru ich rodziców, a więc do gimnazjum, do szkoły normalnej, (seminarium nauczycielskiego), do szkoły handlowej zawodów praktycznych, rzemiosł, szkoły rolniczej. Poza tem w domu będą pobierali naukę prolegji, języka, geografji, historii kraju ojezdzystki i śpiewu. Na żądanie mogą pobierać naukę muzyki (na harmonjum) i malarstwa.

Dwóch chłopów którzy mają ubogich rodziców i wykazują się najlepszym świadectwem mogą uzyskać stypendja, mianowicie bezpłatnie utrzymanie, lub częściową zniżkę. Zgłoszenia przyjmuje się do 15-go grudnia. Po bliższe warunki przyjęcia należy się zgłaszać pod adresem:

Superior dos Padres Missionarios — Curityba, Av. Dr. Jayme Reis 115 (Alto da Caixa d'Água) — Caixa Postal 155, Parana.

Wskutek ustania zarazy bydła w Brazylii, rząd belgijski pozwolił na nowo sprowadzać mięso mrożone, skóry, rogi i inne produkty.

W ostatnim tygodniu października gracze wydali na gry w Rio 2,200 kontów a w São Paulo 1,700 kontów.

Uwięziono zebrałką, liczącą 71 lat za zbranie niedozwoloną. Posiadał bowiem kilka domów i pełne kieszenie pieniędzy.

RIO GRANDE DO SUL. W Porto Alegre zdarzył się smutny wypadek. Oto oblakany Carlos de Souza skorzystałszy z ciszy noonej wstał z łóżka, określił prześcieradło koło szyi swego towarzysza również obłakanego i uduł go. Następnie wyciągnawszy sztabę żelazną z łóżka kierował się ku dozorcy chorych, aby go uśmiercić. Na szczęście zbudził się dozorca i zapobiegł wykonaniu zamiaru.

GUARANY. Urodzaje zapowiadają się tutaj dobrze, zboże bardzo ładne a zwłaszcza pszenica, kukurydza i fasola; na żyto za silna ziemia. Szałańcza zrobiła niektórym szkody; bardzo gorąco; zaczynają się już zniwa. Milja 2 akry kosztuje 5 i pół milia; 2 araby maki pszennej 198000, 2 kila masła 28000, kilo mięsa 800 rs, tuzin jaj 400 rs. Cukier, kawa i zapalki są droższe niż pod Kurytyba. Tysiąc cegieł kosztuje 308000; piasku niema.

Ze świata.

ANGLJA. Mimo powozeń oręża angielskiego, powstanie w Indiach rozszerza się coraz bardziej.

Bawi obecnie w Londynie przywódca nacjonalistów egipskich Adly-pasza i odbywa konferencja z lordem Curzonem. Celem tych konferencji jest uzyskać niezawisłość Egiptu. Będzie to trudno, bo Anglij niezechęć dobrowolnie wypuścić tak connego narobku, jakim jest dla nich Egipt.

Mimo protestów rządu wojarystom, Większość jednokamernego parlamentu była temu przeciwna i Zamiar upadł.

W Dotzheim nastąpiła eksplozja we fabryce olejów: 10 ludzi zostało zabitych 30 rannych, a fabryka została zupełnie zniszczona.

JUGOSŁAWJA. Szof biura praey zagranicznej w Belgradzie napadł na wojskowego attaché wrońskiego i zranił go ciężko. Powody napadu na razie nie są znane. Obawiają się nieporozumień wskutek tego zajścia między Jugosławją i Włochami.

ROSIJA. W Moskwie dokonano napadu na Czeczorina, komisarza ludowego dla spraw zagranicznych. Sprawca tego napadu strzelił doń dwukrotnie ale chybił. Prócz sprawcy władze bolszewickie aresztowały jeszcze 3 tysiące osób podejrzanych o współudział.

Powstanie na Ukrainie rozszerza się, koło Kamieńca Podolskiego toczą się zawzięte walki między ukraińcami i bolszewikami, pomyślnie dla ukraińców. Wobec tych wypadków na Ukrainie granice polska i rumuńska są pilnie strzeżone. Rumunja ponadto koncentruje wojska wzdłuż Dniestru.

Lenin czując się dotknięty tem, że Rosja nie została zaproszona na międzynarodową konferencję do Waszyngtonu, zwoła do Irkukska wielki kongres, w którym wezmą udział przedstawiciele ludowi Chin, Japonji, Korei, Syamu i Indji aby radzić nad sprawami dotyczącymi dalekiego Wschodu niezależnie od konferencji waszyngtońskiej.

WŁOCHY. Okazały się bezpodstawnymi pogłoski, jaoby starano się nawiązać stosunki między Stolicą Apostolską i rządem włoskim.

Marconiemu udało się wymyślić nowy telefon, którym będzie można rozmawiać na odległość 4000 kilometrów. W stanie ten wynalazek wprowadzony w życie, gdy się znajdzie potrzebny kapitał.

STANY ZJEDNOCZONE. Odbywają się próby w ostatnich dniach z nowym torpedowcem powietrznym. Wyniki są dotychczas dobre. Osobliwa ta maszyna będzie kierowana elektryką, wznosić się będzie do dowolnej wysokości, będzie zaopatrzona w bombę, gaz trujący, będzie nim można kierować z odległości 200 mil angielskich. Jest to udoskonalenie wynalazku dawniejszego.

Belgia. W Gandawie wybuchł strajk we fabrykach tkackich; 7 tysięcy ludzi porzucilo prace.

LITWA. Rząd kowieński zwrócił się do bankierów angielskich, aby uzyskać ich pomoc przy zakładaniu rządowego banku litewskiego.

Niemcy. Robotnicy pozbawieni pracy napadli w Berlinie na sklepy spozywcze i zabrali, co się dalo.

W Dreźnie i Pozdnamio komisje alianckie wykryły wielkie składy broni i amunicji i zabraly ku wielkiemu niezadowoleniu Niemców.

Niektóre kola wielkich kapitalistów domagały się od rządu, aby ten wydzierżawił kolonje państwowe prywatnym towarzystwom.

POLSKI KOMITET RATUNKOWY DZIECI D. W. WSYBERJI.

Upraszam Szanowaną Redakcję o umieszczenie otrzymanych pieniędzy: Od Władysława Grzybowskiego 30000, od Stefki Neyman 10\$, z kolonji Apucarana zebrane przez panią Klotyldę Linderską 408000, Redakcja gazety „Lud” przez ks. Stanisława Piaseckiego 2275500, P. Ad. Bucewicz przez gazetę „Świt” 75000. Suma 3545000. Poprzednio otrzymano 5918700. Otrzymałom razem 9463700.

Skarbnik: Wład. Piotrowski

Telegramy.

Z Warszawy donoszą nam: Praco nad nadaniem autonomii Galijski Wschodniej dobiegają końca. Rząd Polski jak się dowiadujemy ma ogłosić niebawem statut przynajmniej szeroko pojęty samorząd.

Jest to jeszcze jeden dowód dobrej woli rządu i całego narodu polskiego, które pragną stosunki polsko-ruskie oprzeć na fundamentach trwałych zgody i współpracy.

Foch, generalissimus wojsk sprzymierzonych, przybył do Ameryki. Przyjmowano go nadzwyczaj uroczysto; następnie zrobil przegląd tysięcy dzieci szkolnych a w arsenałe wojskowym urządzono na jego cześć żywe obrazy symbolizujące Francję, Hiszpanję, Anglię i Włochy. Złożył jeszcze wieniec u stóp statuy Joanny d'Are a we wieczór brał udział w bankiecie na jego cześć.

Berlin 22-go. — Miały tutaj miejsce nadzwyczaj burzliwe manifestacje ludowe przeciwko drożyznie. We wielu miejscach przy-

szło do bójek i rozlewu krwi. Aresztowano 60 manifestantów.

Konsulat Rzplitej Polskiej w Kurytybie poszukuje: 1) Karoline z Zukowskich Klimczuk, pochodząca z powiatu Sokalskiego w Małopolsce, która ostatnio mieszkała na kolonji Calmon w Paranie. 2) Edwarda Bobra pochodzącego z Krakowa, który mieszkał przed kilku laty blisko Rio de Janeiro. 3) Wilhelma Briese zamieszkałego dawniej w Porto Alegre, Avenida Ernesto Fontanna Nr. 17. Rio Grande do Sul. 4) Józefa Frust zamieszkałego dawniej w stanie Rio Grande do Sul.

Cheesz zrobić dobry interes?

To kup Fabrykę do palenia i młolonia kawy! Motor nafłowy, dwa młyny do młolonia kawy i żyta lub kukurydzy (młija) i dwa piece do palenia kawy. Pasy w dobrym stanie, wogóle cała transmisja, jak by nowa. To wszystko daje za dwa tysiące młłów; sprzedają z powodu wyjazdu! Za tak niską cenę, mozesz mieć czystego dochodu miesięcnie nie 500\$000 Cheesz mieć pewność i przekonać się o prawdziwości to przyjeżdż do Castro do właściciela Stanisława Lebidzińskiego.

PŁANISTKA.

Pani Rosa Lubrano, dyplomowana w konserwatorium muzycznym w Neapolu, dalej lekkoje przygotowawsze do koncertów i do egzaminów; uczy według najnowszych i szybkich metod starszych i dzieci pęczę trzy op 4 lat. Uczy harmonizacji; malarstwa i desani.

Mieszka na Praça Osorio N. 10

Jan Klima poszukuje JOZEFA KLIME, który przed wojną światową zamieszkiwał Belem w Paru, Avenida 16 de Novembro N 30 — Hotel Braganca. Ktoby o nim wiedział o cokolwiek przonym jest zawiadomic redakcję „Lud”.

DR. Saldanha Sobrinho

KLINIKA LEKARSKA DLA DZIECI I DOROSŁYCH.

Leczy choroby nerwowe, również skutki nałogów jak alkoholizmu, morfinizmu i t. p. przez sugestję hypnotyczną.

Przyjmuje od 1-szej do 3-ciej po południu przy ulicy RUA 15 DE NOVEMBRO N. 10 (piętro).

CENY TARGOWE

w Kurytybie dnia 24 listopada 1921 roku.

NAMWA PRODUKTU	CENA ZA	MILREJSY
Zyto	włecz 60 kg	168000
Pszenica argentyńska tutejsza	60 kg.	208000
Owies	15 kg.	28500
Jęczmień	60 kg.	88000
Ryz biały	60 kg.	368-408
Ryz czarny	60 kg.	328000
Kukurydza nowa	60 kg.	64000
Kiszka tatarszana	60 kg.	308000
Fizon	60 kg.	138300
Pasza	60 kg.	108000
Grzech	60 kg.	118-208
Zemiaki angielskie nowe	50 kg.	stare 58000
Cebula	15 kg.	88000
Maki pszenca sublinn	44 kg.	368000
c. hł	44 kg.	388000
c. nadobkowa	40 kg.	128000
c. żyłna	15 kg.	128000
Orzechy	30 kg.	48000
Cukier mascavinho Rio Grande	1 kg.	8600
c. bialy rafinowany	1 kg.	18100
c. Fink młyny	1 kg.	8900
Sól	1 kg.	8700
Mł	1 kg.	48400
Jęca	1 tuzin	8000
Kura	1 sztuka	18400-28500
Sarna	1 kg.	23000
Smalec	1 kg.	25300
Mięso wlozwe	1 kg.	18300
c. wieprzowe	1 kg.	18600
Chleb	1 kg.	8800
Kawa	1 kg.	28000
Herwa mate	1 kg.	8500
Młó	1 kg.	8600
Kaszas	100 litrow	70800
Wino nacjonal	100	983000

Ceny powyższe płaca kupcy w Kurytybie, nabywcy, względnie wondziści pobierają zwykle wyższe.

SPROSTOWANIE.

W N. 46 „Ludu” w ogłoszeniach listy skladek, wkradła się pomyłka, zamiast 9518700 ma być 5918700. Nadto opuszczono w liście Jana Sobieraja, który dał 58 na dzieci syberyjskie.

**Banque Française et Italienne
Pour l'Amérique du Sud**

**BANK FRANCUSKO - WŁOSKI
KURYTYBA.**

ZAŁOŻONY W PARAGUJ W ROKU 1910.

Kapitał zakładowy 50:000,000 Fr.
Kapitał rezerwowy 31:000,000 Fr.

Centrum — Paryż.

Filje: W KURYTYBIE, BUENOS-AIRES, SÃO PAULO, RIO DE JANEIRO, PERNAMBUCO, SANTOS; PORTO ALEGRE, ARARAQUARA, BARRETOS, BOTUCATU, CAXIAS, ESPIRITO SANTO DE PINHAL, JAHU, MOCÓCA, PONTA GROSSA, RIBEIRÃO PRETO, SÃO CARLOS, SÃO JOSÉ DO RIO PARDO PARANAGUA.

Adres telegraficzny do Banku w Paryżu lub którejkolwiek filji w Brazylii SUDAMERIS.
W Buenos-Aires — FRANCITAL.

Bank ten przyjmuje pieniądze w depozyt:

Na rachunek bieżący zwykły procent 2 %
» » c/corrente limitada do 10:000\$000 z prawem wyjmowania co dzień sum nie przekraczających 1:000\$000 na 1/4 proc.
Z wypowiedzeniem na 6 miesięcy przed wyjściem jakiegokolwiek sumy na 5 proc.
Z wypowiedzeniem na rok 6 proc.

Podjeżdżają się załatwiać wszelkie sprawy bankowe oraz przesyłać pieniądze do każdej miejscowości w Brazylii lub zagranicę.

ADRES FILJI BANCU FRANCUSKIEGO W KURYTYBIE:

Ulica 1 de Março róg Marechal Deodoro.

Caixa Postal 0 — Telephone 190

REUMATOL

LECZYBÓLE REUMATYCZNE — DZIAŁNY ŚRODEK PRZECIWO GOŚCOWI, NERWOBÓLOM, ORAZ WSZELKIM INNYM CHOROZOM MIĘŚNIOWYM.

Cena flakonu 1\$500.

APTEKA POLSKA

Ul. 15 de Novembro N. 5 — KURYTYBA

A Colonial

Na rogu Praça Osorio i ulicy
Commendador Araujo N 1 i 3.

MA WIELKI SKŁAD RESZTEK RÓŻNEGO RODZAJU TOWARÓW PO CENACH NAJNIŻSZYCH.

Sprzedaje się hurtownie i detalicznie

Korzystajcie! Korzystajcie!

11

Nawozy Sztuczne
Makę kostną białą otrzymała
CASA VERMELHA
Rua José Bonifacio N. 15.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYWY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR.

KURYTYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.

Wykonuje wszelkie operacje chirurgiczne.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte. ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE.

„A Compradora”

Baczność!

Chećcie kupić lub sprzedać jakikolwiek przedmiot, nowy lub używany po cenie najdogodniejszej? POSZUKUJCIĘ

„A Compradora”

RUA 15 DE NOVEMBRO N 7 — TELEFON N 508.

Filial: Avenida Luiz Xavier N. 10

Mamy wielki wybór mebli, nowych i używanych, ubrań, maszyn do szycia, naczyń kuchennych, książek, wiele innych sprzętów, które sprzedajemy po cenach najniższych.

Zwiedźcie nas sklep, a zaopatrzenie się bardzo tanio w wiele przedmiotów których potrzebujecie.

KURYTYBA — PARANA.

Największy Polski Dom Handlowy w Kurytybie

BAZAR UNIÃO

IGNACEGO KASPROWICZA

AVENIDA LUIZ XAVIER N. 28 — RÓG PRAÇA OZORIO.

Posiada zawsze na składzie wielki wybór materiałów wlnianych i białych na suknie damskie i ubranie męskie.

Piękny wybór materiałów białych na suknie ślubne jakoteż welony i wianki. Olbrzymie zapasy koszul, kołnierzyków krawatek, szkarpetek, pończoch, kapeluszy, parasoli i t. d. PO CENACH PRZYSTĘPNYCH. 43 --- 52

AO LOUVRE

NAJWIĘKSZY I NAJWIĘCEJ UCZĘSZCZANY MAGAZYN
MÓD I GALANTERJI W POŁUDNIOWEJ BRAZYLJI.

Nowości sezonowe:

JEDWABIE, ARGONTYNY, WOALKI, KORONKI.

Listopad

W tym miesiącu zmieniamy urządzenie i powiększamy nasz magazyn. Ażeby za powstające stąd niedogodności, naszym dystygowanym fregezom dać rekompensatę postanowiliśmy dawać podwójną ilość kwitków oszczędnościowych każdemu kto płaci gotówką.

Równna się to 8 proc. rabatu.

DOBRA OKAZJA!

Mam do sprzedania piękne gospodarstwo. Zabudowania gospodarstwa 70 akrów ziemi (w tem 40 akrów ziemi pod uprawę, 30 akrów herwala), 2 rowane herbaciane, i majador do uprawienia herwy. Portera ogrodzona. CENA PRZYSTĘPNA! Zgłosić się do LUCIANA PRZYBYLSKIEGO. — PAFANÁWA — Santa Catharina.

**Fabryka „CAFE BRAXIL”
MARCIN SZYNDA & Ska.**

SKLEP ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH.
Kupujemy i sprzedajemy wszystkie produkty krajowe. Wielki skład cukru, kawy, soli, wódky, naty i t. d.
Sprzedajemy hurtownie i na rozdrób.
KURYTYBA — PLAC TURBIDENTES 19 — TELEFON 23
Filja: Kolonja Thomas Coelha.

Cezara Schulza

W KURYTYBIE (Parana), ULICA BARÃO DO SERIO AZUL N. 12 i 14.
CENY NA WSZYSTKIE TOWARY ZNIŻONE.

Silę Herkulesa

dodaje pivo z browaru
**ATLANTICA przewyższa-
jące wszystkie inne.**

Expose premiera Ponikowskiego.

(Dokończenie.)

SPRAWA WILNA I GDAŃSKA.

W sprawie wileńskiej rząd wyraził... W sprawie gdańskiej rząd wyraził...

Dotychczasowy stosunek Polski do Gdańska opiera się na... Sytuacja finansowa naszego państwa wymaga...

ciągłości na wzór krajów znacząco dalej posuniętych od nas... Własność ziemska prosperuje...

POCHWAŁA LWOWA.

Czy nie wspaniały obraz przedstawiło miasto bohaterskie... Powtarza się jakoby upiorna epoka saska...

każdemu Polakowi życie Naczelnika Państwa zostało ocalone... OSTRE SŁOWA PRZECIWI SPECULACJI.

Mówię z tej trybuny i pragnę, aby słyszano od krawca do krawca... OSTRE SŁOWA PRZECIWI SPECULACJI.

DOBRE JEST JEJ MIESZKANCOM, ZŁE PAŃSTWU.

Powtarza się jakoby upiorna epoka saska, kiedy szlachta osiągnęła szczyt zamożności...

OSTRE SŁOWA PRZECIWI SPECULACJI.

Mówię z tej trybuny i pragnę, aby słyszano od krawca do krawca...

franków i funtów szterlingów... NOWE PROJEKTY PODATKOWE.

OSTRE SŁOWA PRZECIWI SPECULACJI.

Opracowanie ustawy: 1) o nadwyżkowej daninie państwowej... 2) o nadwyżkowej daninie państwowej...

Sejm nie mógł uchylać żadnych nowych wydatków bez zgody... Celem rzędu jest także...

Rząd już dziś oświadcza, że deficyt w roku 1921 będzie większy niż wykazany...

Deficyt w roku 1921 będzie większy niż wykazany w preliminarzu... Działalność samorządowa...

Rozmaitości.

POLICZEK PRZYCZYNA WOJNY.

Dowódcą Maurów w tak niefortunnej dla Hiszpanów wojnie...

Dzienniki hiszpańskie przynoszą teraz obszernie artykuły z wyjaśnieniami...

Księgarnia Polska. NOWO NABYWICY NINIEJSZYM PODAJĄ DO WIADOMOŚCI SZAN. RODAKÓW ŻE Z DNIE 10-GO PAŹDZIERNIKA ZOSTAŁA NA NOWO OTWARTA POD FIRMĄ Bohdan Mikoszewski & Irmão.

W tych dniach nadechł wielki wybór książek polskich wydawnictwa K. MIARKI I S-KA. Ceny książek, polskich POWIEŚCI zniżone o 20 PROC. ... 33. Wojna. ... 34. Wojna. ...

SIEROTY. POWIEŚĆ Z NIEDAWNYCH CZASÓW.

Obaj panowie udali się prosto do pokoju pani baronowej i zastali tam Alfreda i Gottlieba... Niech sobie idzie natychmiast...

Ponieważ jednak jest tak blisko, przeto wpadła do was, aby się z wami pogadać... Niech sobie idzie natychmiast...

ina ta ją kró... Związ... na i wy... pu-... wa-... z-... we... z-... u-... W... i-... o-... i-... z-... e... i-... i-... a... s-...

